

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1663/2015
26.11.2015. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранка Станића, Гордане Ајншпилер Поповић, Јелене Боровац и Звездане Лутовац, чланова већа, у парници по тужби тужиоца М.М. из Л., кога заступа пуномоћник И.П., адвокат из Л., против туженог Фонда за социјално осигурање војних осигураника, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Лесковцу Гж 2917/14 од 07.04.2015. године, у седници већа одржаној 26.11.2015. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

ДОЗВОЉАВА СЕ посебна ревизија тужиоца изјављена против пресуде Вишег суда у Лесковцу Гж 2917/14 од 07.04.2015. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Лесковцу Гж 2917/14 од 07.04.2015. године и пресуда Основног суда у Лесковцу П 348/13 од 27.08.2014. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу П 348/2013 од 27.08.2014. године, у ставу првом изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужени обавезе да му на име накнаде штете због мање исплаћених месечних износа пензија за период од 01.01.2008. године до 31.12.2012. године исплати укупан износ од 151.361,40 динара са законском затезном каматом и то у износима и по месецима ближе наведеним у изреци. У ставу другом изреке, одлучено је да се трошкови поступка не досуђују.

Пресудом Вишег суда у Лесковцу Гж 2917/14 од 07.04.2015 године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена наведена пресуда Основног суда у Лесковцу.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију, побијајући је због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права. Ревизија је изјављена на основу члана 404. ЗПП.

Оцењујући дозвољеност изјављене ревизије у смислу члана 404. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11) и члана 14. Закона о

изменама и допунама Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 55/14), Врховни касациони суд је нашао да су у конкретном случају испуњени услови да се о ревизији тужиоца одлучује као о посебној ревизији.

Због различитог поступања нижестепених судова у истим чињеничним и правним ситуацијама, које се односе на спорове за накнаду штете због незаконитог и неправилног рада органа туженог поводом ванредног усклађивања пензија војних осигураника од 11,06% за 2007. годину, по оцени Врховног касационог суда, потребно је уједначити судску праксу у овој врсти спорова, да би се спречила повреда права на правично суђење из члана 6. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, члана 32. Устава Републике Србије и члана 2. став 1. Закона о парничном поступку, због различитих одлука нижестепених судова у овој врсти спорова.

Стога је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11), па је нашао да је ревизија тужиоца основана.

Тужилац је корисник права на административну пензију, а то право му је признато решењем Фонда СОВО од 09.12.2003. године. Директор Фонда ПИО је донео решење о ванредном усклађивању пензија („Службени гласник РС“ бр. 20/2008) почев од 01.01.2008. године за 11,06%, што представља фактичко усклађивање пензија са просечном зарадом у Републици Србији у 2007. години, а којим су пензије доведене у висину од 60% од просечне зараде у Републици Србији за ту годину.

Нижестепени судови су тужбени захтев одбили са образложењем да се решење директора Фонда ПИО о ванредном усклађивању пензија за 11,06% не односи на војне пензионере.

Ревизијом тужиоца се основано указује да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање непотпуно утврђено, због чега се за сада не може прихватити закључак нижестепених судова о неоснованости тужбеног захтева.

Наиме, према члану 18. став 3. Устава Републике Србије, одредбе о људским и мањинским правима тумаче се у корист унапређења вредности демократског друштва, сагласно важећим међународним стандардима људских и мањинских права, као и пракси међународних институција које надзиру њихово спровођење.

При ограничењу људских и мањинских права, у које спада и право на имовину у смислу члана 20. став 3. Устава Републике Србије, сви државни органи, нарочито судови, дужни су да воде рачуна о суштини права које се ограничава, важности сврхе ограничења, природи и обиму ограничења, односу ограничења са сврхом ограничења и томе да ли постоји начин да се сврха ограничења постигне мањим ограничењем права.

Судови опште надлежности су у смислу члана 1. ЗПП у вези члана 172. ЗОО, надлежни да одлучују о тужби за накнаду штете због незаконитог и неправилног рада фонда ПИО у извршењу утврђене обавезе исплате пензија. Правилност обрачуна пензије оцењује се у управном поступку пред надлежним органом и у управном спору, а у случају незаконитог и неправилног рада државног органа у извршењу тако утврђене обавезе, суд опште надлежности одлучује о праву на накнаду штете.

Незаконитим радом службеног лица или органа сматра се поступање супротно закону, другом пропису или општем акту, као и пропуштање да се закон, други пропис или општи акт примени. Неправилним радом службеног лица или органа сматра се чињење или нечињење противно уобичајеном и прописаном начину обављања делатности, које штети праву или интересима неког лица.

Право на ванредно усклађивање пензија војних осигураника од 11,06%, по оцени нижестепених судова, не произлази из решења директора Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање о ванредном усклађивању пензија почев од 01.01.2008. године. Међутим, правно дејство овог решења, које је технички спроведбеног карактера, мора се посматрати у складу са одредбом члана 75. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању из 2005. године, којим је у ставу 1. прописано да уколико просечни износ пензије корисника у осигурању запослених исплаћен за претходну годину износи мање од 60% од износа просечне зараде без пореза и доприноса запослених на територији Републике у претходној години, пензије ће се ванредно ускладити од 01.01. текуће године за проценат којим се обезбеђује да се износ просечне пензије за претходну годину корисника у осигурању запослених доведе на ниво од 60% просечне зараде без пореза и доприноса исплаћеног у претходној години.

Осим тога, неправилно је примењена одредба члана 193. став 3. Закона о Војсци Србије, с обзиром да је за њену правилну примену било неопходно утврдити и просечан износ пензија војних осигураника и пензије тужиоца, те да ли је тај просек био мањи од 60% од износа просечне зараде без пореза и доприноса за претходну годину (2007.) да би се могло оценити да ли се наведено решење директора Фонда ПИО односи и на кориснике војних пензија, да ли су с обзиром на те околности били испуњени услови за ванредно усклађивање пензија тужиоца у конкретном случају.

Како су нижестепени судови пропустили да оцене легалност, легитимност и пропорционалност ограничења у погледу усклађивања војних пензија војних осигураника, а због погрешне примене материјалног права нису утврђене ни битне чињенице које су од значаја за оцену основа и услова одговорности тужене за накнаду ове штете због незаконитог и неправилног рада органа туженог, Врховни касациони суд је, на основу члана 416. став 2. ЗПП, укинуо нижестепене пресуде, с тим што ће у поновном поступку првостепени суд отклонити наведене недостатке и донети закониту и правилну одлуку.

**Председник већа – судија
Бранислава Апостоловић, с.р.**